

CELOSTNA REHABILITACIJA ONKOLOŠKIH BOLNIKOV (CROB) Predstavitev projekta

Albert Peter Fras¹, Marjan Štor²

¹Onkološki inštitut Ljubljana

²Dobrna

Namen projekta je povezati vse dejavnike v procesu zdravljenja in rehabilitacije. Upoštevajoč izkušnje drugih evropskih centrov, ki so že uvedli podobne projekte celostne rehabilitacije in glede na pozitivne izkušnje posameznih bolnikov, smo izdelati projekt s katerim bi omogočali našim bolnikom doseči celostno rehabilitacijo, da bi v končni fazi privedla do izboljšanja kvalitete življenja bolnikov.

Zanimivo je, da je idejo za pripravo projekta predlagal bolnik, ki je sam prešel faze zdravljenja in rehabilitacije rakave bolezni z ustrežno celostno rehabilitacijo. Ta mu je zagotovila tudi kakovostno nadaljnje življenje. Opozoril je na posamezne pomanjkljivosti od začetka zdravljenja do popolne rehabilitacije.

Sam projekt bi vseboval naslednje faze, upoštevajoč primarno onkološko zdravljenje na Onkološkem inštitutu ali v drugi ustanovi:

- čimbolj zgodnjo rehabilitacijo v zdravilišču s poudarkom na fiziološkem-psiološkem-socialnem okrevanju ter pripravo za nadaljnje zdravljenje na inštitutu ali podobni ustanovi,
- nadaljevanje zdravljenja na Onkološkem Inštitutu ali v drugi ustanovi, če je to potrebno,
- dokončna fiziološko-psiološko-socialna rehabilitacija, v kolikor bi bilo to mogoče doseči.

Za vsako fazo programa smo izdelali posamezne module, ki bi tvorili po zaključku rehabilitacije tako imenovano celostno rehabilitacijo, kot smo tudi projekt imenovali. Ni pa sam program dokončen, ker bi se spreminjal glede na nova dognanja.

Čeprav bi se po današnjih zahtevah moderne onkologije rehabilitacija pričela že v sami ustanovi, takoj po primarnem zdravljenju, to v veliki meri ni mogoče že iz objektivnih razlogov. Pričakovali pa bi, da bi s predstavitvijo posameznih modulov začeli z intenzivno in prilagojeno rehabilitacijo na prvem zdravljenju v zdravilišču. Posamezni moduli bi bili v začetku.

- fizioterapija z balneologijo,
- sprememba življenjskih navad, s tem pa tudi opuščanje navad, ki niso v skladu z zdravim načinom življenja (npr. opustiitev kajenja itd.),

- zdrava in prilagojena prehrana,
- psiho-socialna rehabilitacija z razgovori in posvetovanji z ustreznimi strokovnjaki,
- posvetovalna onkološka ambulanta,
- po potrebi protibolečinsko zdravljenje,
- podporno zdravljenje.

Našteti moduli bi bolniku takoj po specifičnem onkološkem zdravljenju omogočili pridobiti samozaupanje in povrnitev čustvene stabilnosti. V skupinsko zdravljenje bi vključili tudi bolnikove družinske člane. Čustvena in socialna rehabilitacija naj bi bolniku povrnila življenjsko voljo z odpravo čustvenih stisk ali njihovo omilitev, zaupanje v možnost ozdravitve ter v končni fazi vrnitev v socialno okolje, iz katerega je izhajal. Dejansko bi se tako izognili pogostim izjavam: »dobro ste me pozdravili, toda sedaj sem ostal nekako sam in prepuščen samemu sebi«.

Projekt predvideva povezovanje in sodelovanje z družvi onkoloških bolnikov, vsekakor pa je prilagodljiv in ga bo treba usklajevati z novimi spoznanji in zahtevami.

Projekt sta recenzirala priznana strokovnjaka s področja ginekologije in ginekološke onkologije, prof. dr. Božo Kralj, dr. med., višji svetnik in prim. prof. dr. Borut Gorišek, dr. med., svetnik. Pozitivno ga je ocenila tudi Republiška etična komisija.

Pri uvodnih razgovorih in pripravi projekta so sodelovali: MŠ (bolnik, zdravljen na Onkološkem inštitutu), Vladimir Magajna, dr. med. (specialist fiziater v Zdravilišču Dobrna), mag. Milan Baškovič, dr. med., specialist ginekolog-onkolog (Onkološki inštitut), prim. dr. Cvetka Jakopin Bilban, dr. med., specialist onkolog (Onkološki inštitut), mag. Nada Kozjek, dr. med., specialist anesteziolog, ekspert klinične prehrane (Onkološki inštitut), prim. dr. Albert Peter Fras, dr. med., specialist radioterapevt in ginekolog (Onkološki inštitut). Sodeloval je tudi Andrej Kožar, profesor klinične psihologije. Iz Zdravilišča Laško smo projekt predstavili Silvestru Krelju dr. med., specialistu fizikalne medicine in rehabilitacije in ga povabili k nadaljnjemu izpopolnjevanju projekta.

Z Zdraviliščem Laško, kjer so pokazali posluš za projekt, smo pričeli s prvimi koraki v izvedbi. Upravičenost predlaganega projekta pa bo pokazal čas, predvsem pa onkološki bolniki, saj jim bo dana možnost čimprejšnje rehabilitacije in vrnitve v vsakdanje življenje.